

Til:

postmottak@byr.oslo.kommune.no

Oslo, 22.5.17

Regnskogfondets kommentarer til utkast til anskaffelsesstrategi 2017-2020 for Oslo kommune

Regnskogfondet viser til utkastet til anskaffelsesstrategi for Oslo kommune for perioden 2017-2020 som i følge Offentlig Journal ble oversendt et knippe høringsinstanser 26.4.2017.

Regnskogfondet sto ikke på listen over mottakere, og vi ble først nylig kjent med høringen. Vi anser oss imidlertid for å være en relevant høringsinstans i saker som handler om miljøhensyn ved offentlige anskaffelser, og vi ber derfor om at våre innspill vurderes på lik linje med innspill fra de andre instansene selv om fristen for innspill har gått ut.

Våre innspill er knyttet til Delmål 2: *Oslo kommunes anskaffelser skal gjøres Oslo til en grønnere by.*

Først av alt, Oslo kommune fortjener ros for en offensiv og ambisiøs tilnærming til sine anskaffelser. Kommunen gjør rett i å anerkjenne verdien av sin egen påvirkningsmakt som en stor innkjøper og å bruke anskaffelsespolitikken som verktøy for å gjøre Oslo til en grønnere by. Det er viktig at dette videreføres i den endelige strategien. Oslo kommune har gjennom dette arbeidet mulighet til å bli en sterk pådriver for miljøvennlige innkjøp.

Regnskogfondet har i tillegg følgende forslag og kommentarer:

I. Med mål om null bidrag til avskoging fra Oslo kommune

Regnskogfondet støtter ambisjonsnivået Oslo kommune legger seg på i disse kulepunktene:

- *Kommunen skal i all planlegging av anskaffelser ta utgangspunkt i målet om å bli en utslippsfri by.*
- *Kommunen skal beregne leveransens kostnad ut fra et livssyklusperspektiv, der også klima- og miljøavtrykk og ressursbruk i hele levetiden - fra produksjon, forbruk og til avfallsfasen - i størst mulig grad inngår i beregningen.*

En naturlig følge av dette ambisjonsnivået vil være å inkludere prinsippet om null bidrag til avskoging i anskaffelsesstrategien. Det vil innebære at Oslo kommune stiller krav til sine leverandører om at

varene kommunen kjøper skal komme fra forsyningskjeder som ikke kan knyttes til tropisk avskoging og brudd på menneskerettigheter.

De siste årene har det skjedd store endringer i verdens handel med risikoråvarer fra tropiske land. Å eliminere eget bidrag til avskoging har blitt en sentral del av stadig flere lands myndigheter og store selskapers arbeid for å sikre bærekraftig virksomhet.

Etterspørselen etter råvarer som mat og dyrefôr, tømmer og papir, drivstoff og mineraler er hovedårsaken til at regnskogen forsvinner. Over halvparten av all avskoging det siste tiåret skyldes jordbruk, og da særlig produksjon av kjøtt, soya og palmeolje. Det er stort sett store, kommersielle selskaper som avskoger mest, særlig i de områdene der avskogingen er høyest, i Amazonas og Sørøst-Asia.

Palmeolje, soya, kjøtt og tropisk tømmer er åpenbare eksempler på risikoråvarer. Matvarer, papir, treprodukter og biodrivstoff er viktige produktgrupper å være oppmerksom på, fordi uttaket eller produksjonen av råvarene disse produktene er basert på kan ha medført ødeleggelse av regnskog.

Et illustrerende, dog ikke unikt, eksempel fra Norge er Orkla som har en offentlig tilgjengelig null-avskogingspolicy. Orkla, i likhet med Norge som land og en rekke andre norske selskaper, har også signert New York-erklæringen der partene forplikter seg til en kraftig innsats for å stanse avskogingen. Ett av målene er at privat sektor skal bli avskogingsfri senest i 2020.

I tillegg har det kommet andre felleserklæringer mot avskoging fra næringsliv og myndigheter, som i tilfellet Consumer Goods Forum med deltakelse fra over fire hundre selskaper, og i forbindelse med FN's klimatoppmøte i New York i 2014 da Norge, Tyskland og Storbritannia kom med en uttalelse der de blant annet skriver:

«We will work with other consumer countries to promote national commitments that encourage deforestation-free supply chains, including through public procurement policies to sustainably source commodities such as palm oil, soy, beef and timber».

Den nye norske anskaffelsesloven er et viktig skritt på veien. En ambisjon om null bidrag til avskoging fra Oslo kommune er også i tråd med Energi- og miljøkomiteens enstemmige merknad fra 2016 til stortingsmeldingen «Natur for livet». Der slås det fast at:

«offentlige innkjøp ikke skal bidra til avskoging av regnskog, i tråd med det internasjonale arbeidet for avskogingsfrie forsyningskjeder, som Norge har bidratt til».

Erklæringene og ambisjonene er ambisiøse, og mye må skje de neste årene hvis de skal oppfylles. Et tema som går igjen i dokumentene er behovet for bred mobilisering og samarbeid mellom investorer, tilbydere i næringslivet og myndigheter.

Regnskogfondet anser Oslo kommunes nye anskaffelsesstrategi som et sentralt bidrag til at Norge skal oppfylle ambisjonene i erklæringene. Ved å inkludere prinsippet om null bidrag til avskoging vil Oslo ikke bare lede an blant norske kommuner, men plassere seg i førerretet internasjonalt i arbeidet for avskogingsfrie forsyningskjeder.

Vi foreslår derfor å endre det første kulepunktet på følgende måte (foreslått tillegg er understreket):

- Kommunen skal i all planlegging av anskaffelser ta utgangspunkt i målet om å bli en utslippsfri by som ikke bidrar til avskoging eller annen forringelse av tropisk skog.

II. Palmeolje

Vi noterer oss med glede følgende forslag til kulepunkt under Delmål 2, *Strategiske føringer*:

- *Alt fornybart drivstoff som benyttes skal som minimum oppfylle EUs bærekraftskriterier for biodrivstoff. Det skal ikke benyttes fornybart drivstoff basert på palmeolje eller biprodukter fra palmeoljeproduksjon.*

Vi understreker viktigheten av å beholde dette punktet. Det er nemlig slik at palmeoljeindustrien ekspanderer kraftig, blant annet på grunn av økt bruk av palmeolje til biodrivstoff. Konsekvensen er massiv avskoging, tap av biologisk mangfold og at skogavhengige lokalsamfunn i tropiske land mister livsgrunnlaget sitt.

Stadig mer dokumentasjon viser at bruk av palmeolje som drivstoff fører til *høyere* globale klimagassutslipp enn fossil diesel. Dette gjelder også drivstoff som teknisk sett oppfyller EUs bærekraftskriterier. Regnskogfondet bidrar mer enn gjerne med ytterligere informasjon om dette hvis kommunen ønsker det.

I Norge i fjor ble det brukt ca. 175 millioner liter biodrivstoff laget av palmeolje og biproduktet PFAD. Dette er en kraftig vekst fra 2015 og følger en europeisk trend, der det nå er bruk av palmeolje til drivstoff som står for veksten i palmeoljeforbruket.

Biodrivstoff fra for eksempel slakteavfall og brukt fritureolje er en mye bedre miljøløsning enn palmeoljebasert drivstoff. Samtidig er dette drivstoffet i dag vesentlig dyrere enn palmeoljebasert biodrivstoff. Selskapene som velger å selge biodrivstoff av denne typen råvarer taper derfor penger sammenlignet med selskapene som kjøper og selger biodrivstoff basert på palmeolje. Når palmeolje er så billig blir det dessuten vesentlig mindre interessant ikke bare å kjøpe, men også å utvikle mer miljøvennlig biodrivstoff. Dette er en meget uheldig situasjon.

Økt etterspørsel etter biodrivstoff fra gode råvarer fra en stor aktør som Oslo kommune vil derimot stimulere til økt produksjon av reelt miljøvennlig drivstoff, bidra til en omlegging av transportsektoren i mer miljøvennlig retning og redusere presset på regnskogen.

III. Tropisk tømmer og trevirke

Ett av miljøkravene Oslo kommune stiller til sine anskaffelser i dag er knyttet til bruk av tropisk trevirke, og det omtales slik på kommunens nettside¹:

¹ <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/for-leverandorer-til-oslo-kommune/krav-til-leverandorer/miljokrav-article37505.html>

Bruk av regnskogprodukter i Oslo kommune

Ikke-bærekraftig hogst av tropisk tømmer er en av de største truslene mot regnskogen. Avskogingen medfører en økning av klimagassutslippene. Ved kjøp av tømmer og trevirke forventes det at kommunens virksomheter stiller miljøkrav for å sikre en bærekraftig utvikling.

Ut fra miljøhensyn skal ikke kommunens virksomheter anskaffe tropisk tømmer eller trevirke inntil det foreligger pålitelige sertifiseringsordninger som kan gi sikkerhet for at tømmeret eller trevirket stammer fra bærekraftig og lovlig hogst.

Dette punktet er ikke videreført i utkastet til ny anskaffelsesstrategi. Vi oppfordrer Oslo kommune på det sterkeste til å opprettholde dagens krav på dette området, og at det gjøres eksplisitt i den nye anskaffelsesstrategien, for eksempel gjennom følgende formulering (foreslått tillegg er understreket):

- Kommunens virksomheter skal ikke anskaffe tropisk tømmer, trevirke eller produkter basert på tropisk tre inntil det foreligger pålitelige sertifiseringsordninger som kan gi sikkerhet for at tømmeret eller trevirket stammer fra bærekraftig og lovlig hogst

Avslutningsvis ber vi om å bli oppført som relevant høringsinstans i lignende saker i framtida, og vi ønsker kommunen lykke til med ferdigstillingen av dette viktige dokumentet.

Vennlig hilsen

Regnskogfondet